Bu günlərçün ölənlərin yasını,
Uzun illər saxlamayın, analar!

Unudulmaz azadlıqçün ölənlər,
Bizi anar bizdən sonra gələnlər –
Bizim kimi el qədrini bilənlər,
Ağlamayın, ağlamayın, analar!

TƏBRİZLİ ANALAR

Mən təbrizli analara bələdəm,
Fəxrimdir bu əziz, qoçaq analar.
Körpəsinin beşiyinin başında,
Sübhə qədər qalar oyaq analar.

Məhəbbəti çiçəklənər ilk gündən,
Zərrə bezməz öz analıq yükündən.
Balasına namərdliyi kökündən
Saf südüylə edər yasaq, analar.

Hər kəlməsi, hər sözü gül qoxuyar,
Laylasını diləklərdən toxuyar.
Ürəklərdən keçənləri oxuyar
Kitab kimi varaq-varaq, analar.

Xata çıxsa övladının əlindən.
İnsanlara ziyan dəysə dilindən,
Üz döndərsə vətənindən, elindən
Kandarına basmaz ayaq, analar.

Ta əzəldən dar günündə ellərin,
Qarşısına sinə gərər sellərin.
Nəfəsini kəsər qara yellərin,
Dayaqlara olar dayaq, analar.

Qan axarkən Təbrizdə su yerinə,
Döyüşlərdə ürək verər ərinə.
Nalə çəkib, şəhidlərin qəbrinə
Güllər səpər qucaq-qucaq, analar!

Vüsal həsrəti

KÖÇƏN DEYİLƏM

Qoy əcəl bilsin ki, vəslin bağından,
Gül-çiçək dərməmiş keçən deyiləm.
O taylı dilbəri özümtək azad,
Bəxtiyar görməmiş köçən deyiləm.

Sinəmdə bir dərya sözüm var yenə,
Ölümdən, əcəldən deməyin mənə.
Süleyman Rüstəməm, xalqa, Vətənə
Borcumu verməmiş köçən deyiləm!

ÖZ GÜLÜSTANIM

Özgə torpağına göz dikməmişəm,
Mənə kifayətdir öz gülüstanım.
Yolunda hazıram candan keçməyə
Vətəndir, Vətəndir şöhrətim, şanım.

Qardaş, xəbərdaram güzəranından,
Gülləri yad dərən gülüstanından.
Canım canındandır, qanım qanından,
Yox, dözə bilməyir buna vicdanım.

Qəm-qüssə çəkməzdim bəlkə də bunca,
Təbrizi görsəydim bir də doyunca.
Vüsal həsrətilə Araz boyunca,
Yolları yollara yamayan canım!

VÜSAL HƏSRƏTİ

Vüsal həsrətilə yanıram yenə,
Yoxdur əzəl gündən hicranla aram.
Şerimlə, mahnımla çəkərək nərə,
Hicran cəbhəsini mən gərək yaram.

Ey nisgilli bacım, dərdli qardaşım,
Savalan sayağı ağardı başım.
Bu tayda gülşəndir torpağım, daşım,
Sizsiz ola bilməz ürəyim aram.

Qəflətdən oyanmış görürəm sizi,
Dağ kimi dayanmış görürəm sizi,
Al qana boyanmış görürəm sizi,
Dərdiniz dərdimdir, yaranız yaram.

Halı cəlladların yamandır, yaman,
Yoxalır kölələk, dəyişir zaman.
Süleyman Rüstəməm, eşitsin cahan:
Sizə havadaram nə qədər varam!

DEYİLMİ?

Durnalar, siz deyin, qan qardaşlarım
Gəlib dərd əlindən zara, deyilmi?
Odlar torpağının ürək parçası
Arazın o tayı, ora deyilmi?

İnsanlar göz açmır əlindən yasın,
Gülləri qaradır baharın, yazın.
Qoca ər evinə satılan qızın,
Örtüyü günütək qara deyilmi?

Süleyman, bağlısan o doğma yerə,
Vətənim deyirsən gündə min kərə.
Təbriz gözəlindən sənə xatirə,
Bağrında sızlayan yara deyilmi?!

BİR ANLIQ HƏYƏCAN

Sevgilim, həyatla vida çağımda
Borcunu yerinə yetirməyə gəl.
Gəl, ötən günlərin xatıratını,
Gəlişinlə cana gətirməyə gəl!

Gəl, başıbəlalı Təbrizdən danış,
Ürəyi yaralı Təbrizdən danış,
Səngərli, qalalı Təbrizdən danış,
Vüsal çiçəkləri bitirməyə gəl.

Uzaqda olsan da yanımdan mənim,
Qanın ayrı deyil qanımdan mənim,
Canıma yaxınsan canımdan mənim –
Ölsəm, məni yerdən götürməyə gəl.

Ömrümün dünəndə qaldı baharı.
Mənim xoş günümdə gəlmədin, barı
Qırıb məftilləri, udub yolları,
Məni son mənzilə ötürməyə gəl!

VƏFALI QALIB

Yenə könlüm quşu xəyala dalıb,
Başımın üstünü dumanlar alıb.

Yarı yolda Araz kəsib yolumu,
Məni min dərdə, min bəlaya salıb.

Sevgilimdən uzaq düşüb könlüm,
Bilsin aləm, qanım yaman qaralıb.

Gecələr yatmıram sabaha qədər,
Məni əqrəbmi, ya ilanmı çalıb!

Qan çəkib yol çəkən gözüm, heyhat,
Uzun illər ötüb, yaşım çoxalıb.

Xeyli var ki, vüsal küsüb məndən,
Mənə bir ayrılıq vəfalı qalıb.

GƏL DEMƏ

Gəl demə, "Sevgilim unudub məni,
Yurdumu, yuvamı aramaz oldu".
Gəl demə, "Halıma ürəyi yanmır",
Demə, "xeyrə, şərə yaramaz oldu".

De görüm kimdə var məndəki dözüm,
Səni addım-addım aradı gözüm.
Uzanan yolları daradı gözüm,
Məgər bu yollarda yaram az oldu?!

Qınama uzaqdan-uzağa məni,
Unuda bilərmi sevən-sevəni?
Hər gün bu sahildən səslədim səni,
Səsimə səs verən tək Araz oldu.

AXTARARSINIZ

Bir gün yadınıza düşərsəm, məni,
Bu doğma ellərdə axtararsınız.
Beş-altı nəğmənin müəllifini,
Sevən könüllərdə axtararsınız.

İlk bahar çağında
İsa bulağında,
Araz qırağında,
Sonalı göllərdə axtararsınız.

Gözəllər gözəlim, vətəndir, vətən,
Nə duman görəcək, amalım, nə çən.
Məni, karvan-karvan mənalı keçən,
Aylarda, illərdə axtararsınız.

Görən gözümü,
Ürək sözümü,
Mənim özümü
Nəğməli dillərdə axtararsınız!

235628

SÜLEYMAN DƏRDİ

Məni yandırdı Füzuli kimi hicran dərdi,
Uzun illər demədim xalqa bu pünhan dərdi.

Aşiqəm, eşqimi gizlətməyə haqqım yoxdur,
Həmdəmimdir gecələr sevgili canan dərdi.

Vurdu, soldurdu xəzan sevgilimin gülşənini,
Daşıyır gör necə qəlbində bir ümman dərdi.

Eşqimin hər iki sahildə dərin kökləri var.
Yox, deyil dərdimə tay eşqdə Sənan dərdi.

Hardasan, harda, xəyalımdakı təbrizli gözəl,
Tək sənin dərdin olub indi Süleyman dərdi?!

SƏN DEYİLMİDİN?

Bir zamanlar öz yurdunda azad yaşayan
El bağından güllər dərən sən deyilmidin?
Könüllərə qalsın deyə xatirə, nişan,
Qardaşına pay göndərən sən deyilmidin?!

Azadlığın bayrağını ürəkdən öpən,
Alnındansa torpaqlara incilər səpən,
Vəcdə gəlib bülbül kimi mahnılar ötən,
Özü əkib, özü biçən sən deyilmidin,
Haqq yolunda candan keçən sən deyilmidin?!

Sükanını möhkəm tutan ümman içində,
Qərarını dəyişməyən tufan içində,
Süngülərin arasında al qan içində,
Ordulara qalib gələn sən deyilmidin,
Şənliklərdə deyib-gülən sən deyilmidin?!

M.T. Adlı Azərbaycan

Ürəklərə dayaq olub öz nəğməsilə,
Haqsızlığa cavab verən haqqın səsilə,
Çağırılmamış qonaqları bir nərəsilə
Uzaqlara qovan oğul sən deyilmidin,
Gözlərini ovan oğul sən deyilmidin?!

Səttarxanın bayrağını qəlbindən asan,
Millətinin şöhrətini günəşə yazan,
Əliqanlı cəlladların qəbrini qazan
Ağ günləri salamlayan sən deyilmidin,
Annıaçıq o qəhrəman sən deyilmidin?!

Sınaq günü görməmişəm mən səni gendə,
Yadellilər üzərinə hücum çəkəndə,
Fürsət tapıb od vuranda şəhərə, kəndə
Qol çırmayıb qılınc vuran sən deyilmidin?!
Səngərində möhkəm duran sən deyilmidin?!

Vətən oğlu vətənini düşünsə bir az,
Güllələrin qabağına güllərlə çıxmaz.
Getsin deyə könüllərdən bu matəm, bu yas,
Son qərara gələk deyən sən deyilmidin,
Lazım gəlsə ölək deyən sən deyilmidin?!

İndi niyə səsin gəlmir, hardasan, harda,
Deyirəm ki, bəlkə yenə dardasan, darda.
Bəlkə qolun gücdən düşüb, halın yamandır.
Bəlkə yenə dağlarının başı dumandır,
Bəlkə yenə zindanlara atıblar səni,
Səsin gəlsin, qoyma, qardaş, nigaran məni!

ARAZIM

Bax, Arazım, bu vəhşətə, bu dəhşətə şahid ol
Azadlığa şəhidlərin üzərindən gedir yol.
Biz iki qan qardaşının arasından axırsan,
Uzun illər bir sağalmaz yarasından axırsan.

Hey axırsan, bizim ulu babaların yaşından,
Tarix bilir nə tufanlar gəlib, keçib başından.
Sənsən mənim qana dönmüş ürəyimin aynası,
Deyirəm ki, külə dönsün bu kölələk dünyası
Al qoynuna dostlarını, ey bağrı qan Arazım,
Mənim qanlı göz yaşımdan yaranmısan, Arazım!
Od salmaqçın o taydakı cəlladların canına
Sinən üstdən yol ver, keçim qardaşımın yanına!

YAŞA BAXMIRAM...

Yaş məni haqlayıb, deyir ki, dayan,
Yox, yox, mən bu yolda yaşa baxmıram!
Bu yol Təbrizimə aparır məni,
Bu yolda kəsəyə-daşa baxmıram.

Deyirəm, ey vüsal, hardasan, harda?
Gedirəm, gedirəm, qalsam da darda.
Dilbilməz tufanda, boranda qarda
Geriyə dön deyən qışa baxmıram.

Yoldayam, yoldayam, yoldayam yenə,
Qoy öyüd verməsin qansızlar mənə.
Önünə çıxsa da min qanlı səhnə,
Gözlərimi tutan yaşa baxmıram.

Əhdimə vəfalı bir insanam mən,
Doğma qardaşımdan nigaranam mən,
Uzun yollar yoran Süleymanam mən,
Qar kimi ağaran başa baxmıram.

EHTİYAC

Yenə də cənubdan şimala gələn
Nə dost, nə qardaş var, nə bir bacı var.
Zindanlı, zindansız kəslərin belə
Başında qar kimi dümağ saçı var.

Bədnam fərmanlara qol çəkənlərin,
Nəşəni xəlvəti bol çəkənlərin,
Qəmli zindanlara yol çəkənlərin
Başda əmmamətək qanlı tacı var.

Bircə şad xəbərə möhtac könlümün,
Amansız hicranla hey qaç könlümün
Qardaş həsrətilə bu ac könlümün
Ömürlük vüsala ehtiyacı var!

21 aprel 1984

YAZ, SÜLEYMAN, YAZ

Təbrizimin bitməyib, heyhat, qanlı günləri,
Sonsuz ahlı, fəryadlı, həyəcanlı günləri.
Bir zaman Yer üzündə çox yaxşı bilir ellər,
Şöhrətdi tarixlərə ulu, şanlı günləri.
Bu gün də əvvəlkitək nəğmələrdə səslənir
Bağırxanlı günləri, Səttarxanlı günləri.
Göz ağrıyır görəndə şairlər vətənində
Bu qəssablı günləri, bu qurbanlı günləri.
Əfsus, başda oturan əqrəb yuvalı başlar
Azadlıq adlandırır bu zindanlı günləri.
Yox, belə getməyəcək xalq ömründən siləcək.
Bu dəhşətli günləri, bu tufanlı günləri.
Yaz, Süleyman, durma, yaz, qoy var olsun Təbrizin
Şəhriyarlı günləri, Süleymanlı günləri.

ŞEİRDƏN QİYMƏTLİ ŞƏRVƏT OLMASIN...

Dostlar, deyirəm ki, hər təzə ildə
Halal süfrəmizdə qeybət olmasın.
Vətəndən danışaq, eldən danışaq,
Gərəksiz, mənasız söhbət olmasın.

Qoy özündən küssün sözümdən küsən,
Hamıya, hamıya anadır vətən.
Könül, candan bağlan vətəninə sən,
Eldə ünvanına nifrət olmasın.

Döşünü qaz kimi qabağa verən,
Yerini hər yerdə lap başda görən,
Atını gah sağa, gah sola sürən
Mən-mən deyənlərə hörmət olmasın.

Vətəndir qol-qanad hər sənətkara,
Şairəm deməsin hər üzüqara.
Çalışaq onlarda nəşriyyatlara,
Hücumlar etməyə cürət olmasın.

Anamız vətənçin vurmasa ürək,
Haram olsun mənə yediyim çörək!
Vətənini sevən şairçin gərək
Vicdandan dəyərli sərvət olmasın.

TƏBRİZLİ SÜLEYMAN OLDUM

Ayrılıqdan necə gör könlü pərişan oldum,
Gözü illər uzunu yol çəkən insan oldum.
Bir zamanlar qoca Təbrizdə şeirlər yazdım,
Doğma qardaş kimi min-min evə mehman oldum,
Bir gözəl vardı o sahildə, Züleyxaydı adı,
İlk baxışdan mən onun hüsnünə heyran oldum.
Başıma yadlar əlindən qara daşlar yağdı,
Yaralardan ürəyi, bağrı qızıl qan oldum.
Göz yaşımla suvarıb dərdli vətən torpağını,
Qara güllər bitirən bağlara bağban oldum.
Mən o sahildə nişan qoydum ayaq izlərimi,
Bakılı, həm də ki, təbrizli Süleyman oldum!

16 iyul 1985

MƏNİM MUŞTULUĞUM

Bəxtiyar Vahabzadəyə

Çoxdandır şad xəbər gəlmir o taydan,
Bağrıma dağ çəkib ayrılıq mənim.
Haçandır bir nəfər gəlmir o taydan,
Başıma daş töküb ayrılıq mənim.
İllərdir bu Araz qırağında mən,
Qardaş sorağında gəzən olmuşam.
Vahid vətən, millət fərağında mən
Dözülməz dərdlərə dözən olmuşam.

Mənə sözarası "Şair, bir belə
Yazmaqdan nə çıxar" deyənlər də var.
Orda zindandadır, ilk bahar belə,
El mənə, yazmasın lənət yağdırar.
Yağdırar, yağdırar, necə yağdırmaz,
Bu qızıl qələmi o verib mənə,
Vicdanım əmr edir şairim, yaz, yaz.
Hələ az yazmısan, durma, yaz yenə.

Gedirəm yenə də vüsala doğru,
Tənələr yağsa da biganələrdən.
Bilirəm, əzmimdə doğruyam, doğru,
Xəyalım uzaqdır əfsanələrdən.
Öz şəxsi dərdinə qalanlar mənə,
Hörümçəklər kimi tor hörməsinlər.
Ürəyi qara daş olanlar mənə,
Müqəddəs dərdimi çox görməsinlər.
Bu şair könlümün məhəbbətini
Bilir Heydərbaba, Savalan bilir.
Cənubun tükənməz müsibətini
Hamıdan daha çox Süleyman bilir.
Çox da gəncliyimdən uzaqdır yaşım,
Gələcək illərdə gözüm var hələ.
Cənubun dərdinə qarışıb başım,
Dünyaya bir dünya sözüm var hələ.

Qoy ellər eşitsin, qoy bilsin vətən,
Vüsal deyəcəyəm son nəfəsdə də.
Andıma vəfalı qalacağam mən,
Torpaqlar altında dar qəfəsdə də.
Qanlı göz yaşlarım deyildir əbəs,
Nisgilim, həsrətim yetməyir sona.
Vüsaldan şad xəbər versəydi hər kəs,
Canımı muştuluq verərdim ona!

SÖZ ORDUM...

Yanılmaram desəm ki, alın tərli sözümlə
Könüllərdə şairtək özümə yuva qurdum.
Öz ilk mahnılarımı körük basa-basa mən
Atamın gur dəmirçi ocağında yoğurdum.
Yurdumun keşiyində gecəli-gündüzlü mən
Ürəyimin gözüylə səfərbər kimi durdum.
Çalışıram vüqarla köç zamanı deyim ki,
Sadə şair ömrümü vicdanla başa vurdum.
Bir vüsal həsrətilə çıxdım uzaq yollara
Dostlardan Səhəndimi, Şəhriyarımı sordum.
Dünən də yollardaydı, bu gün də yollardadır
Yorulmayan söz ordum, qocalmayan söz ordum.
Səndən deyir Süleyman, səndən deyəcək yenə,
Sən ey mənim varlığım, müqəddəs ana yurdum...

NƏ QƏDƏR Kİ, SAĞDIR...

Ötərgi sanmayın şikayətimi,
Mənim hər fəryadım, hər naləm haqdır.
Doğma Cənubumdan söhbət düşəndə
Hər kəlməm, hər cümləm bir yanar dağdır.

Orda cəzası var diləklərin də,
Xəmiri qanlıdır çörəklərin də.

Sözü doğruların kürəklərində
Şallaqların yeri zolaq-zolaqdır.

Ürək necə dözsün bu acı dərdə,
Gözləri qapayıb min qara pərdə.
Şairlər vətəni adlanan yerdə
Edamlı cəsədlər qalaq-qalaqdır.

Ay ellər, qəm yüklü sözümə baxın,
Məndəki bu ağır dözümə baxın,
Deyirəm bir daha özümə baxın:
Bağrımda yaralar yamaq-yamaqdır.

Hicranla döyüşür qələm üz-üzə,
Vüsalsa hələlik görünmür gözə.
O tayın dərdindən deyəcək sizə
Dostlar, nə qədər ki, Süleyman sağdır.

HƏYATDIR MAHNI

Oxucum, ömürlük şair gözümdə
Məhəbbətdir mahnı, həyatdır mahnı.
Haqlıdan haqlıyam mən bu sözümdə,
Qanadsızlara da qanaddır mahnı.
Həyat yollarında, məncə, hamıya
Su, hava, çörəktək gərəkdir mahnı.

Vətən torpağına can verənlərə
Ən ağır cəbhədə köməkdir mahnı.
Yazıram, pozuram, illər uzunu,
Canım, ciyərimdir, qanımdır mahnım,
Onsuz bir günüm də olmayıb mənim,
Ömürlük adımdır, sanımdır mahnım.
Quduz, qara yellər heçdir onunçün,
Sərhədləri aşan sözümdür mahnı.
Tikanlı məftillər heçdir onunçün,
Haraylara qoşan özümdür mahnı.

GECƏLİ-GÜNDÜZLÜ

Azadlığıma şahid qanım rəngli bayrağı
Ömürlük başı üstə saxlayan şairəm mən.
Hər ilin baharında vəcdə gəlib dilində
Sözü şəlalələrtək çağlayan şairəm mən.

Ey cənublu qardaşım, doğru yol seçənlərin,
Səttarxan bulağından büllur su içənlərin,
Azadlıq vuruşunda canından keçənlərin
Yarasını şerimlə bağlayan şairəm mən.

Dostunun dostuyam mən, düşməninin düşməni,
Mən gecəli-gündüzlü anıram hər an səni,
Gözümdə yaş görməsən, qınama, qardaş məni,
Ürəyimin gözüylə ağlayan şairəm mən.

MÜBARİZƏ ELAN EDİRƏM

Dəmir kimi kəlmələrdir mənim silahım,
Şeirlərdir, nəğmələrdir mənim silahım!
Vaxt olur ki, gözüm düzü düz görməyəndə,
Mənə çoxdan tanış üzü düz görməyəndə,
Yolumdakı çöl-düzü düz görməyəndə,
Gözümə də mübarizə elan etmişəm,
Özümə də mübarizə elan etmişəm!

Lovğalara, satqınlara, rüşvətbazlara,
Özlərini sevən arsız şöhrətbazlara,
Millətini tanımayan millətbazlara
Hər sözümlə mübarizə elan etmişəm,
Ər sözümlə mübarizə elan etmişəm!

Azadlığa ölüm hökmü yazan kəslərə,
Millətlərin dostluğunu pozan kəslərə,
Haqq yolundan, düz yolundan azan kəslərə
Söz ordumla mübarizə elan etmişəm,
Öz ordumla mübarizə elan etmişəm!

Ağ günümü qara görən cahangirlərə,
Cinayətlə ömür sürən cahangirlərə,
Ölümlərə rəvac verən cahangirlərə
Öz sazımla mübarizə elan etmişəm.
Hər yazımla mübarizə elan etmişəm!

Başqasının torpağına göz dikənlərə,
Vətənindən uzaqlarda qan tökənlərə,
Tarix boyu sinələrə dağ çəkənlərə
Hər kəlməmlə mübarizə elan etmişəm,
Hər nəğməmlə mübarizə elan etmişəm!

Harda olsa dərdliyə şad söyləyənlərə,
Addımbaşı haqlıya yad söyləyənlərə,
Günə, aya görünmə, bat söyləyənlərə
Amalımla mübarizə elan etmişəm,
Cəlalımla mübarizə elan etmişəm!

Yerdə-göydə müharibə aşiqlərinə,
Bizə qarşı qəfil zərbə aşiqlərinə
Qan püskürən bu dəbdəbə aşiqlərinə
Mən amansız mübarizə elan etmişəm,
Sülhçün qansız mübarizə elan etmişəm!

OXUCUMA

Oxucum, vətənə məhəbbətimi
Mənim bu döyünən ürəyimdə gör.
Ulu millətimə sədaqətimi
Sonsuz arzumda gör, diləyimdə gör.

Oxucum, şeri gör sözün düzündə,
Şairtək yerimi bu Yer üzündə
Ürəyimin qoşa saf güzgüsündə –
Mənim bu ikicə bəbəyimdə gör.

Mahnımın dillərdə səslənməsini,
Sevən könüllərdə səslənməsini,
Dost, qardaş ellərdə səslənməsini
Halal duzumda gör, çörəyimdə gör.

GƏRƏKSİZ DEMƏSİNLƏR

Nəvəm Günəşə

Çalış öz zəhmətinlə ömrünü ağgünlü gör,
Sənə süfrəsi duzsuz, çöreksiz deməsinlər.
Hər dərdlinin halına ürəyin yansın gərək,
Sənə ellər içində üreksiz deməsinlər.
Özünə min dost qazan, vətənə, xalqa bağlı,
Haqqında dar günündə köməksiz deməsinlər.
Şənlik məclislərində ətir yağdır dilindən,
Ömür bağçası gülsüz, çiçəksiz deməsinlər.
Daha gözəl günlərin sorağında çıx yola,
Dostlar sənə arzusuz, diləksiz deməsinlər.
Zirvələrin yolunu şair babamdan öyrən,
Üzünə zəfər günü çələngsiz deməsinlər.
Haray çəkənə hay ver, sənin Günəş adına
Gərəksiz deməsinlər, gərəksiz deməsinlər!

21 iyul 1985

MƏHƏBBƏTİMDİR

Məni zirvələrə pərvazlandıran
Baharı xəzansız səadətimdir.
Mənə döyüşlərdə zəfər çaldıran
Eldən dərs aldığım cəsarətimdir.

Mənə dinclik sözü yaddır həyatda,
Özünü düşünsən qalmazsan yadda.

Tükənməz sərvətim bu kainatda.
Vətənə, millətə sədaqətimdir.

Bəşərə xidmətçin yaranmışam mən,
Onun düşməninə düşmənəm, düşmən.
Ağzıgöyçəklərin – bilir el, vətən
Başlarına bəla xasiyyətimdir.

Əbədi, günəşli düz yolu seçmək,
Dostluq bulağından birgə su içmək,
Bir amal uğrunda canından keçmək
Bütün nəsillərə vəsiyyətimdir.

Süleyman Rüstəməm, ürəyi təmiz,
Açıq süfrəsində çörəyi təmiz.
Vicdanı, arzusu, diləyi təmiz,
Bu yolda bayrağım məhəbbətimdir!

17 iyul 1985

GÜCLÜDÜR, MƏNCƏ

Doğma vətənimin gülüstanına
Qoymaram uzansın hər qara pəncə.
Ağ günümə düşmən kim olur-olsun
Murdar varlığını döndərrəm heçə.

Ərzə qorxu yoxdur bizim ölkədən,
Əlimiz uzaqdır qandan, ləkədən.
Sülhü qorumaqçün hər təhlükədən
Nəğmə yarağımı qoymuşam dincə.

Sülh deyə səslənir sazımın simi,
Qoy ellər dinləsin bu haqq səsimi.
Dilsiz bir körpənin ilk təbəssümü
Atom silahından güclüdür, məncə.

YAŞILLIQ MƏCNUNU

Mərhum dostum
Ağamirzənin xatirəsinə

Dostlar, həm fərəhli, həm qəmliyəm mən,
Bir dostum yadıma düşdü bu axşam.
İllər keçibsə də köçdüyü gündən,
Mən əziz dostumu unutmamışam.
Onu tanıyanlar təsdiqlər məni,
Unutmaq çətindir Ağamirzəni.
Zəhləsi gedərdi qaraqabaqdan,
Dostlar məclisində üzü gülərdi.
Söhbəti, başlardı bağçadan, bağdan,
Hər dosta səadət, ağ gün dilərdi.
Dostumu tanımaq çətin deyildi,
Açıq bir kitabdı ondakı ürək.
O məni özünə dost, qardaş, bildi,
Çox yerdə onunla kəsdik duz-çörək.
Gah onlarda olduq, gah bizdə olduq,
Hərbin qızğın çağı Təbrizdə olduq.
Sonralar da tez-tez görüşərdik biz,
Məsul vəzifələr başında oldu.
Abadlıq naminə fikri səbirsiz
Vətən torpağında, daşında oldu.
Yaşıllıq görürdü yuxusunda da,
Nə həyatdan doydu, nə işdən doydu.
Öz qızıl vaxtını vermədi bada,
Sözünün əvvəli-axırı buydu:
Abadlıq, abadlıq, yenə abadlıq!
Abadlıq dostumçün şadlıqdı, şadlıq...
Torpağa sevgisi dərindi, dərin,
İşinə-gücünə canı yanırdı.
Harda olurdusa azdan o yerin
Çılpaq küçələri çinarlanırdı.
Dilində həmişə bu sözdü əzbər:
Yaşıla bürünsün gərək hər şəhər,

Ağaclar altından keçəndə dostum
Sanki baş əyirdi budaqlar ona.
Başqa bir şəhərə köçəndə dostum
Sanki əl çalırdı yarpaqlar ona.
Sanki o Məcnundu, yaşıllıq Leyla,
Qoymazdı bir ağac baxımsız qala.
Az qaldı damlarda ağac əkdirə.
Göldənmi, çaydanmı su da çəkdirə.
Yorulma deyirdi özünə hər gün,
Əzmi qanadlıydı arzusu kimi.
Görünürdü onun gözünə hər gün
Ağaclar doğmaca ordusu kimi.
Qoymazdı biri də saralsın, solsun,
Bu uğurlu yolda bəxtiyardı o.
İşinə zəng vuran kim olur-olsun
Dəstəyi sorğusuz qaldırardı o.
Xalqına xidmətdi eşqi, həvəsi,
Dili ömrü boyu mən-mən bilmədi.
Üzə qüsurunu deyən hər kəsi
Özünə dost bildi, düşmən bilmədi.
Çalışdı qeyrətlə, illər boyunca,
Heyhat, yaşamadı dostum doyunca.
Könül sərvətini verib elinə,
Alnıaçıq köçdü son mənzilinə.
Ağaclarsa hər gün qalxdı, ucaldı,
Ondan nəsillərə xatirə qaldı.

* * *

Dostlar, həm fərəhli, həm qəmliyəm mən,
Bir dostum yadıma düşdü bu axşam.
İllər keçibsə də köçdüyü gündən,
O əziz insanı unutmamışam.
Onu tanıyanlar təsdiqlər məni –
Unutmaq çətindir Ağamirzəni...

ANAM XIRDAXANIMIN XATİRƏSİNƏ

Ana! Köçdünsə də, öpüşlərinin
Yeri xatirətək üzümdə qaldı.
Bizim ana-oğul məhəbbətimiz
Xoşbəxtəm ki, mənim özümdə qaldı.

Mən hər bağ vaxtında çox səni yordum,
Kol-koslar içində mayallaq vurdum.
Sözünə baxmadım, yıxıldım, durdum,
Tikanların yeri dizimdə qaldı.

Çoxdan, Novxanıda sənlə birgə
Xeyli meynə əkdik tər tökə-tökə.
Gözlərim o vaxtdan yol çəkə-çəkə
Ağ şanı adlanan üzümdə qaldı.

Rahat yaşasam da ocağımda mən,
Nəvə oynatsam da qucağımda mən,
Sənincün körpəydim bu çağımda mən,
Gözün gecə-gündüz izimdə qaldı.

Ana! Gör nə deyir bu şair balan –
Sən mənim qalamdın, mən sənin qalan,
Səkkiz baş övlada çaldığın laylan
Şeirli, nəğməli sözümdə qaldı.

Çox da qara torpaq ayırdı bizi,
Eşqinin qəlbimdən silinməz izi.
Anacan, budur ki, sözümün düzü –
Surətin ömürlük gözümdə qaldı.

20 mart 1985

AĞ GÜNLÜ NƏVƏMSƏN

Nəvəm Azadəyə

Azadə! Gözəllər gözəlindən də gözəlsən!
Mən bildiyim, ellər gözəlindən də gözəlsən!

Şıltaqlığına hər gün ürəkdən gülürəm mən,
Hər kəlməni hər dərdimə dərman bilirəm mən.
Görcək səni, yorğunluğa üstün gəlirəm mən,
Hər kəlməsi tər güllü, gülər üzlü nəvəmsən,
Xoşbəxtəm onunçun ki, günəş gözlü nəvəmsən.

Şair babanın sözlərini saxla yadında,
Azadə sözü nəğmə kimi varkən adında –
Öz bəxtini yüksəklərə qaldır qanadında.
Saf sevgiyə layiq, məzəli, nazlı nəvəmsən.
Bülbül nədir, ondan da xoş avazlı nəvəmsən!

Sən bəxtimə bax, ömrümə solmaz yaraşıqsan,
Sən heç tayı, heç bənzəri olmaz yaraşıqsan,
Ellər də bilir kölgədə qalmaz yaraşıqsan.
Azadəciyim, ömrü bahar çağlı nəvəmsən,
Öz yurduna, öz millətinə bağlı nəvəmsən!

Öyrən vətəni, milləti öz yaşlı babandan,
Dünyanı dolanmış başı qar saçlı babandan,
Təbriz sarıdan gözləri qan yaşlı babandan,
Sən dərdi, qəmi yoxluğa sürgünlü nəvəmsən,
Ağ günlü nəvəmsən, mənim ağ günlü nəvəmsən.

İŞIQ

Dar qəbirdən fərqi nədir, deyin zülmət bir zindanın?!
Arazın o tayındakı mənə doğma bir məkanın
Övladları dəstə-dəstə salındıqca zindanlara
Mən ürəkdən səs verirəm bağrı yara insanlara!
Gecəyarı, hər yer sakit,
Hərdən-birdən verilir fit.

Qoca Təbriz yuxudadır, ajanlardır yalnız oyaq,
Çiyinlərdə Amerika markalı son yeni yaraq.
Bir zindanın qabağında tək-tək deyil, qoşa-qoşa,
Gedib-gəlir jandarmlar gah o başa, gah bu başa.
Guya zindan boğa bilər azadlığın haqq səsini,
Ölüm-dirim savaşına bəstələnmiş nəğməsini.
Sanki zindan son verəcək al bayraqlı üsyanlara,
Həqiqətə, ədalətə candan bağlı üsyanlara.
Odur, iki məhbus yatır dar zindanın bir gözündə:
Nakamların qan izi var aydın-acıq mərd üzündə,
Hər ikisi qorxu bilməz, igid, dönməz fədaidir,
Ürəyində vətən eşqi əsla sönməz fədaidir.
İnqilabı, azadlığı zəncirləmək olarmı? – Yox!
Könüllərdə arzuların çiçəkləri solarmı? – Yox!

Günəş olub səhər-səhər iki dostun əməlləri,
Gəzir kənd-kənd, şəhər-şəhər iki dostun əməlləri.
İki dostu əldən salıb saya gəlməz sorğu-sual,
Hər birinin ürəyinə təsəllidir xoş istiqbal.
Hər birinin bədənində bir sağ yer yox, döyülməkdən.
Onlar deyir: – Dar ağacı şərəflidir əyilməkdən!
Bilirlər ki, təslim olmaq, ana yurda xəyanətdir,
Mübarizə zəfərlərlə doğma, əkiz həqiqətdir.
Bilirlər ki, əməlləri döyüşlərin bayrağıdır,
Onları mərd yetişdirən Azərbaycan torpağıdır.
Bilirlər ki, alovlanır xalqın kini, intiqamı,
Qana dönmüş ürəyində qalmayacaq arzu-kamı.
Bilirlər ki, yadellilər qovulacaq bu diyardan,
Müqavimət soraq verir zəfər adlı ilk bahardan.
Bilirlər ki, ana vətən nə gündədir, nə haldadır,
Bu ellərin ürək dostu, xilaskarı şimaldadır.
Deyir qəti döyüşləri düşündükcə, iki məhbus:
– Silah tutan əllərimiz zəncirlidir, əfsus, əfsus!
Ayağından sürüyərək bu məhbusu iki ajan,
Çuval kimi kameraya tullayaraq oldu nəhan.
Bu zindanın bir gecəsi belə, olmur fəlakətsiz...
Üstü, başı qan içində düşüb qaldı hərəkətsiz.

Yeni dustaq, cavan dustaq, –
İki yoldaş cəld qalxaraq,
Dinlədi can qəfəsini,
Onun zəif nəfəsini.
Söylədilər məhəbbətlə,
Məhəbbətlə və heyrətlə:
"Bir bu qədər yaralardan ölməyibdir, diridir o;
Əyilməyən alnıaçıq igidlərdən biridir o!"
Gənc məhbusa acıyacaq iki məhbus fikrə daldı,
Oxuyaraq fədailər nəğməsini dodaqaltı,
Lənət dedi çağırılmamış əliqanlı qonaqlara,
Fitnə-fəsad toxumu səpən yad məkanlı qonaqlara.
Oxşadılar: – Özünə gəl, oyan, – deyə gənc dustağı –
Qüvvə topla, qaya kimi dayan, – deyə gənc dustağı.
O tərpənib gözlərini açan zaman yavaş-yavaş,
Dostlar ondan soruşdular: – Adın nədir, kimsən, qardaş?
O tanıdı dostlarını... dostlar onu tanımadı,
Tanınmazdır, nə bilsinlər kimdir əsli, nədir adı?
Yeni dustaq xeyli süzdü bu mərd, köhnə dustaqları,
Bu sözləri deyə bildi parçalanmış dodaqları:
Azərbaycan, bütöv vətən bayrağıdır həqiqətim!..
Bu sözlərdən dar, qaranlıq, nəmli zindan işıqlandı,
Könüllərdə günəş doğdu, qəmli zindan işıqlandı!..

SAXLARSAN

Fikrət Qocaya

Gözəl şeirlərini öz adında saxlarsan,
Vətən məhəbbətinin gur odunda saxlarsan.

Cıdırda söyləsələr "at seçin", açıq gözünü
İgid, Qaçaq Nəbinin Bozatında saxlarsan.

Çaparsan arzularınla Cənuba əldə qələm,
Sonunda, zirvələrin son qatında saxlarsan.

Vətənsizin yeri yoxdur bizim bu gülşəndə,
Bunu mənim kimi hər an yadında saxlarsan.

Deyim ürək sözümü, sən də mən Süleymantək,
Cənubun həsrətini fəryadında saxlarsan!

ÜRƏK SÖZLƏRİ

Osman Sarıvəlliyə

Təbrik edirəm candan, ürəkdən səni, Osman,
Təkrar nə deyir – gör sənə dostun bu Süleyman.

Sən hörməti insanlara hörmətlə qazandın,
Qəlbindəki saf, nurlu məhəbbətlə qazandın.
Şerindəki ən güclü həqiqətlə qazandın,
Şair kimi heç güdmədin öz xeyrini dostum,
Ellər oxuyur nəğmətək hər şerini dostum.

Ağ günlü həyatında elin baxtını gördün,
Əzmində, səbatında elin baxtını gördün.
Ən ülvi muradında elin baxtını gördün,
Al bayrağı öz bağrına basdın yenə dostum,
Yazdın, yenə yazdın, yenə yazdın, yenə dostum!

Hər dikbaşa baş əymədin ömründə özünçün,
Mən-mən deyə car çəkmədin ömründə özünçün.
Sən heç qapılar döymədin ömründə özünçün,
Şöhrət özü döydü qapını, aç deyə, dostum,
Şerinlə qaranlıqlara nur saç, deyə dostum!

Tərif dilənən kəsləri, sən sevmədin heç vaxt,
Yad nəğmədə yad səsləri sən sevmədin heç vaxt.
Biganə baxan gözləri sən sevmədin heç vaxt,
Çal, çal, sazının susmasın heç telləri dostum,
Çal, vəcdə gətir mahnı sevən elləri, dostum!

Qoy aləm eşitsin, mən ürəkdən çəkirəm car,
Var, qarşıda bundan daha xoş illərimiz var,
Yox, yormayacaqdır bizi bu zirvəli yollar,
Heç baxmayıb öz şıltaq ürək ağrıma, dostum,
Gəl, bir də basım mən səni öz bağrıma, dostum!

ADIN KİMİ

Dostum Rəşidə

Gəl öz köhnə dostunun sözlərini eşit sən,
Sən bu şair gözümdə adın kimi rəşidsən!
Ölkələr dolaşmısan ürək mahnılarınla,
Sülhsevər insanlara gərək mahnılarınla.
Səni pərvazlandırıb elindəki gözəllik,
Milyonlarla dil tapıb dilindəki gözəllik.
Vətəninin pozulmaz hər rəngi var səsində,
Millətinin vüqarlı ahəngi var səsində.
Mükafatın hər yerdə adına hörmət olub,
Səsini dinləyənlər bir səslə can deyiblər.
İlhamının mayası məhəbbətdən yoğrulub,
Əcəb bülbül yetirib Azərbaycan, deyiblər.
Bu uğurlu yollarda sərvətin mahnılardır,
Adın, sanın, şöhrətin əbədi mahnılardır.
Salonları seyr edib günəşli gözlərinlə –
Ürəkləri açırsan açarlı sözlərinlə.
Tərcüməsiz hər sözün könüllərə tapır yol,
Alqışlar ünvanına yağır yağıştək: – Sağ ol!
Bugünkü təntənəndə səni sevən dostlara
Sonsuz könül varından de, gözünə döndüyüm!
Əziz dostum, sən hara, söylə, yoruldum hara?!
Gözəl mahnılarından de, gözünə döndüyüm!
Gəl, dostum, gəl bir daha sözlərimi eşit sən –
Sən bu şair gözündə adın kimi rəşidsən!

8 dekabr 1985

HAQLI DEYİLSƏN...

Bir nankora

Bir güzgüyə bax gör ki, günü ağlı deyilsən,
Öz yurduna, öz millətinə bağlı deyilsən.
Çoxdan qara qəlbindəki gənclik odu sönmüş,
Gəncəm deyə fəxr etmə, bahar çağlı deyilsən.
Xəlvətdə müqəddəs vətən ünvanına heç vaxt
Bir güldən ağır söz deməyə haqlı deyilsən.
Ey ömrü xəzan, bir daha söz acma bahardan,
Sən can evi gül bağçalı, gül bağlı deyilsən.
Dərviş kimi cövlan edib hər yerdə öyünmə,
Sən ki, yolu düz qırmızı bayraqlı deyilsən.
Əfsus, uzun illər boyu hicrində Cənubun
Rüstəm kimi sən bağrı yara dağlı deyilsən.

EŞQİN ÜRƏYİMİN YARASINDADIR

Dinlə şairini, təbrizli gözəl,
Yenə həsrətinlə alışır sinəm.
Tarixi uzundur bu ayrılığın,
Əzizdir qəlbimə, doğmadır bu qəm.

Dünyanı versələr etmərəm qəbul,
Könlüm vüsalını istəyir ancaq.
Səni qul doğmayıb təbrizli anan,
Sənindir qan sızan o ana torpaq.

Silkin, qoy dağılsın başının üstdən,
Sənə gün verməyən qara buludlar.
Torpağın altından boylansın bir-bir,
Bahar müjdəçisi çiçəklər, otlar.

Mənə elə gəlir, vüsalın yolu
Gözümlə gözünün arasındadır.
Yox, mümkün deyildir, səni unutmaq,
Eşqin ürəyimin yarasındadır!

BACIM ÜÇÜN

Görüb rəngi solmuş gül yarpağını,
Dünən bir kitabın arasında mən.
Təbrizli bacımın dərdini duydum,
Yanan ürəyimin yarasında mən!

Ürək sözlərini deyərək əzəl,
O gülü vermişdi mənə o gözəl.
Durur göz önümdə yenə o gözəl,
Olsam da dünyanın harasında mən!

Ona havadaram ömrüm uzunu,
Yox, darda qoymaram anam qızını!
Görürəm bəxtinin dan ulduzunu
Ağlar gözlərinin qarasında mən!

O TAYLI GÖZƏLƏ

Mən nələr çəkmədim sənin yolunda,
Sənə toxunmasın ürək sözlərim.
Ömür qəfəsindən uçdu quş kimi
Aylı gecələrim, xoş gündüzlərim.

Çox gəzdik... Nəhayət, günün birində
Cənubun, Şimalın dağlıq yerində,
Birləşdi Savalan ətəklərində,
Ayaq izlərinlə ayaq izlərim!

Açıldı lalətək eşqimin baxtı,
Sinəmdən qan deyil, mahnılar axdı.
Baxdı bir-birinə, doyunca baxdı
Qara gözlərinlə ala gözlərim!

AYRILIQ MAHNISI

Son görüşdə sahilində Arazın,
Səssiz baxdıq bir-birinin üzünə.
Qan çiləndi güllərinə bu yazın,
Culfanınsa od ələndi düzünə.

Sən də, mən də əlimizin dililə
Birgə sildik gözümüzün yaşını.
Matəm çökdü bir qırpımda sahilə,
Duman aldı boz dağların başını.

Bir oldu ki, sənin, mənim düşmənim
Səni məndən, məni səndən ayırdı.
Bölünməzkən, yurdum, yuvam, məskənim,
Bir ürəkli, bir vətəndən ayırdı.

Mənə: "Getmə, qal" – dedin sən, qardaşım,
Duydum təzə hicran yaran qan sızır.
O gündən ta bu günəcən, qardaşım,
Kəsilməyib ürəyimin ağrısı!

MİN KÖNÜL QALACAQ

Yaxamda xatirə səndən bir incə gül qalacaq,
Gözümdəsə əbədi canlı bir şəkil qalacaq.

Buna əminəm, əziz dost, sənin üzün güləcək,
Cahanda zülm evininsə yerində kül qalacaq.

Yadellilər köçəcəkdir tamam bu torpaqdan,
Bu qəhrəman, bu vəfalı, bu şanlı el qalacaq.

Vətənlə bir nəfəs alsa, yolunda can qoysa
O şairin sözü şəksiz yüz il, min il qalacaq.

Sabah gedərsən, əzizim, bunu yəqin bilirəm,
Mənə vəfalı bu Təbrizdə min könül qalacaq.

DƏNİZƏM MƏN

Təbrizli gözəl qız, yenə eşqimdə düzəm mən,
Məndən uzaq olsan belə, üstündə gözəm mən.

Qəsd eyləsə iqbalına bir kəs – məni səslə,
Od parçasıyam, yandıraram, sanma közəm mən.

Gördüm səni röyada dünən, söylədim, ey bəxt,
Alqış sənə, cananla yenə üzbəüzəm mən.

Sənsizliyi az bilmə, gülüm, rəngimə bir bax,
Hicrində sənin gör necə solğun bənizəm mən.

Təbrizli gözəl! Sanma Süleymanı vəfasız,
Qarşında sənin körpə uşaqtək təmizəm mən!

HARDADIR?

Öyrənin, ey durnalar, təbrizli yarım hardadır,
Ellərin istəklisi, gülüzlü yarım hardadır?

Xeyli vardır həsrətilə qövr edir qəlbimdə qəm,
Gözləri yolda, əli nərgizli yarım hardadır?

Ayrılıqdan od tutub hər gün çəkir könlüm haray,
Eşqimin ilk, son sözü xoş sözlü yarım hardadır?

Üz-gözündən min kərə öpsəm də azdır, kim desə –
Ay təbəssümlü, qərənfil gözlü yarım hardadır?

Şad xəbərlər gözləyir sizdən Süleyman, durnalar,
Söyləyin, bir göyləri ulduzlu yarım hardadır?

TƏBRİZLİ GÖZƏLLƏR

Dünyaya dəyər nazlı, siyah gözlü gözəllər,
Baldan da, şəkərdən də şirin sözlü gözəllər.

İlham ala bilməz o qaranlıq gecələrdən
Vicdanı təmiz, taleyi gündüzlü gözəllər.

Mən Təbrizi gəzdikcə dünən söylədim, ey bəxt,
Azdır belə dünyada gülər üzlü gözəllər.

Bir gün açar öz eşqini öz yarına məncə,
İllərlə əgər saxlasa da gizli gözəllər.

Hər gün məni gözlər, bilirəm, gözləri yolda,
Gəl-gəl, – deyərək əlləri nərgizli gözəllər.

Təbrizdən uzaqsan, bilirik, qəm yemə, Rüstəm,
Xatırlayacaqdır səni Təbrizli gözəllər!

QƏBRİMƏ YAZSIN NƏQQAŞ

Ey gözəl Təbrizimin dilbəri, gəl vəslə yol aç,
Sənin hicrində ürəkdən süzülür gözlərə yaş.

Sənə əl qaldıranın mən ovaram gözlərini,
Qoymaram düz yolum üstündə dayansın qara daş.

Səni qurtarmaq üçün təkcə canımdan keçərəm,
Mənim hər arzuma dünyada özünsən sirdaş.

Bu uzun yolda məşəqqətlərim azdır, deyirəm,
Çox bəlalar çəkəcəkdir sənin uğrunda bu baş.

Deyirəm, bəlkə, gözüm bir də səni görməyəcək,
Mən nahaq etmirəm, ey qız, yaşım artdıqca tələş.

Sakit olsun deyə torpaqların altında könül,
Gözəlim, qoy adını qəbrimə yazsın nəqqaş.

SEVGİLİM

Hara getsən belə vurğun könlümü
Özünlə bərabər apar, sevgilim!
İşdir aparmasan, ilham atını
O sənin dalınca çapar, sevgilim!

Ayrılıq yüküdür kürəyimdəki,
Götür başından o qara örpəyi.
Sən gəl öz əlinlə ürəyimdəki
Yaranın közünü qopar, sevgilim!

Sıxdı pəncəsində səfalət səni,
Lakin yaşadacaq məhəbbət səni,
Hər yana getsən də, nəhayət səni,
Süleyman axtarıb tapar, sevgilim!

Təbriz, 1942

SƏNSƏN

Günəşlə üz-üzə durmuş səadətim sənsən,
Ətirli gül-çiçəyim, xoş təbiətim sənsən.

Bütün gözəlləri səf-səf düzülsə dünyanın,
Könül deyər ki, yeganə məhəbbətim sənsən.

Səninlə keçdi gözəl günlərim, dəqiqələrim,
Dilimdə nəğməyə dönmüş həqiqətim sənsən.

Dalınca Təbrizə gəldim, vəfalıyam, dostum,
Özün də yaxşı bilirsən ki, şöhrətim sənsən.

Təbriz, 1942

TƏBRİZLİ GÖZƏLƏ

Bir kitabtək qəlbini cananına aç, sevgilim,
Yad sözündən, yad gözündən hər zaman qaç, sevgilim.

Sənsizəm, canansızam, gəl bir xəbər tut yalqızam,
Şux çiçəkdən incədir, qəlbin deyil daş, sevgilim.

Küsməyin mənası varmı? Gözlərim yollardadır,
Yaxşı olmaz çəkməsən cananına baş, sevgilim.

Tapmıram, heç tapmıram sənsizliyin dərmanını,
Görməyəydim, sevməyəydim mən səni kaş, sevgilim.

Mən Süleyman Rüstəməm, nəğməmdə hər kəlməm gülər,
Umma gəl, sən gözlərimdən bir də qan-yaş, sevgilim.

Təbriz, 1942

HARDASAN?

Hardasan, ey ilk baharım, hardasan?
Nazlı yarım, şux nigarım, hardasan?

Pəncərəndən gəlməyir əsla işıq,
Qalmayıb səbrim, qərarım, hardasan?

Gözlərimdən quş kimi uçmuş yuxum,
Getmiş əldən ixtiyarım, hardasan?

Surətin bir an gözümdən getməyir,
Hardasan olmuş şüarım, hardasan?

Sübhü açdım gözlərimlə, yatmadım,
Hardasan, Təbrizli yarım, hardasan?

Təbriz, 1942

CƏNUBLU GÖZƏLƏ

Sən gözəllər gözəlisən gözəllərin arasında,
Qoy üzməsin yelkənimiz ayrılığın dəryasında.
Yalnız sənə könül verdim, yalnız səni sevəcəyəm,
Fərqi yoxdur olsam da mən dünyamızın harasında!
Heç kim səni mənim kimi duya bilməz, sevə bilməz,
Surətini gəzdirirəm qəlbimin saf aynasında.
Sən o tayda, mən bu tayda, vüsalını istər könül,
Hər an səni düşünürəm bu azadlıq dünyasında.
Mən razıyam, ömrüm boyu bir könüllü dustaq olum,
Hər baxışda min söz deyən gözlərinin adasında.
Günlər keçir durnaların payızdakı qatarıtək,
Məhəbbətin çiçəklənir ürəyimin yarasında!

Sentyabr 1960

TƏBRİZLİ QIZ

İllərdir dağda, daşda, gəzirəm həsrətinlə,
Məni quca bilməyib ayrılığın qolları.
Qəlbimə qüvvət gəlib sənin məhəbbətinlə,
Yollar məni yormayıb, mən yormuşam yolları.

Təkcə səni seçmişəm,
Yüz körpüdən keçmişəm,
Arazdan su içmişəm.

Adını bayrağıma yazmışam, təbrizli qız!
Ürəyimin başından asmışam, təbrizli qız!

Sənsiz deyib-gülmərəm,
Şənlik nədir, bilmərəm
Dərdə üstün gəlmərəm.

Versin gərək baş-başa dağlartək, təbrizli qız,
O ürək, təbrizli qız, bu ürək, təbrizli qız!

Bir ürəyik, bir ürək,
Arzuma yetəm gərək,
İkinci "Şərq" peykitək.

Gəl, dolanım min kərə başına, təbrizli qız!
Gözlərinin son verim yaşına, təbrizli qız!

Şöhrətin var dünyada,
Ağ günləri sal yada,
Əymə boyun cəllada!

Yetər, yetər, dözmə gəl bu hala, təbrizli qız!
Yol açaq mahnımızla vüsala, təbrizli qız!

Ürəyimlə tanış ol,
Vəslə ordan gedir yol,
Deyim qoy yenə bir yol.

Görüm yolun həmişə ağ olsun, təbrizli qız!
Baxtın düşmən bağrına dağ olsun, təbrizli qız!

Gəzmə pərişan kimi,
Vuruş qəhrəman kimi,
Baban Səttar xan kimi.

Batırma göz yaşına çörəyi, təbrizli qız!
Tax döşünə qurtuluş çiçəyi, təbrizli qız!

İgidlər yata bilməz,
Tənələr dada bilməz,
Düşmənlər bata bilməz.

Nə sənə, təbrizli qız, nə mənə, təbrizli qız!
Könlümüzü vermişik vətənə, təbrizli qız!

Gəl özünü sanma tək,
Qəm oduna yanma tək,
Yaman günündə gerçək.

Atımı yellər kimi çaparam, təbrizli qız!
Mən səni harda olsan taparam, təbrizli qız!

Hər günüm bir il oldu.
Ürəyim tel-tel oldu,
Hicran qəmi kül oldu.

Sən mənim can evimdə gəzəli, təbrizli qız!
Gözümdə gözəllərin gözəli, təbrizli qız!

Təkcəsən bu yerdə sən,
Qələm çəkib dərdə sən
Yuyun şəfəqlərdə sən.

Sən əməllər bağımda gülümsə, təbrizli qız!
Ayımtək, günəşimtək gülümsən, təbrizli qız!

Mahnılarım sənindir,
İlk baharım sənindir,
Bütün varım sənindir.

Axıdaram yolunda qanımı, təbrizli qız!
Demişəm qurban sənə canımı, təbrizli qız!

Bir daha gəzsin deyə saçlarında bu əllər,
Sahilləri oxşayan sərin dalğalar kimi.
Könlümdə xoş arzular, əlimdə körpə güllər,
Qapına əvvəlkitək gəlmişəm bahar kimi!

1961

TƏBRİZ GÖZƏLİNƏ

Anır xəyalını könlüm, gözəl mələk, hər yaz,
Qırıq qanadlı göyərçintək eləyib pərvaz.

Yaranmısan, görünür, varlığınla nazlardan,
O can alan gülüşün naz, ədalı rəqsin naz...

Səni ürəklə sevən aşiqin məhəbbətinə,
Nədənsə, etmədin ömründə mərhəmət bir az.

Mənə məhəbbətinin yadigarıdır, gözəlim,
Qırıq piyalə, qırıq bir könül, qırıq bir saz.

Yanır vücudum əzəl gündən hicrinin oduna,
Günəş sönərsə, səmadan mənim bu qəlbimi as!

BİR XATİRƏ

Hər kim ki, zəhər içsə gözəl yarın əlindən,
Olmaz, bilirəm, zərrə peşiman əməlindən.

Bir ev ki, məhəbbətdən uzaqdır, nəyə lazım,
Heç kəs acımaz, uçsa o bir gün təməlindən.

Könlüm quşu ilham alıb eylər yenə pərvaz,
Bir zülfü pərişan, dodağı qönçə gəlindən.

Hicran məni yandırdı... gözəl eyibsiz olmaz,
Cananı xəbərdar eləyin el məsəlindən.

Qəlbində yaran varsa da fəxr eylə, Süleyman,
Bir xatirədir səndə bu, Təbriz gözəlindən...

SAPA DÜZDÜM

Təbrizli gözəl, mən səni gəzdim,
Can dərdimi təsbeh kimi bir-bir
Qəlbimdəki al qan sapa düzdüm.

Heç kim dözə bilməz buna, heç kim,
Mən bir dəli vəslin həvəsiylə
İllər boyu hicranına dözdüm.

Göz gəzdirərək yollara sən də,
Yollar arayırsan bu vüsala.
Mən gündəsən, ey qız, bunu sezdim.

Can dərdimi təsbeh kimi bir-bir
Qəlbimdəki al qan sapa düzdüm.

GETMƏYİB

Biz söz verdik ayrılanda bir-birinə ürəkdən:
Qismət olar, Allah qoysa, görüşərik yaxında.
Vüsal günü çələng hörüb qızılgüldən, çiçəkdən,
Ayaq altda qoç kəsərik Dəlibaba dağında.

Neçə il var görməmişik bir-birinin üzünü,
Gəl sanma ki, bu ayrılıq uzun illər sürəcək.
Sən bu taya zilləyərək həsrət dolu gözünü,
Soruşursan: dost dostunu bəs nə zaman görəcək?

Qanlı döyüş yollarında ağarmışdır dik başım,
Demə, demə, ürəyimiz arzusuna yetməyib.
Mən görüşə inanıram, çünki, ey qan qardaşım,
Əllərinin hərarəti əllərimdən getməyib!

HƏSRƏT ÇƏKİRƏM

Söhrab Tahirə

Sənsizəm, vəslinin uğrunda müsibət çəkirəm,
Durnalardan xəbər al, gör nə məşəqqət çəkirəm,
Gecələr haqlı şikayətlə gəlirsən yuxuma,
Düşünüb qəmli keçən ömrünü, xiffət çəkirəm.
Görməyə bir kərə, bir anlığa solğun üzünü,
Gündə mən yüz kərə yox, min kərə həsrət çəkirəm.
Bil ki qəlbimdə mənim başqa qəmim, dərdim yox,
Tək sənincün bu qədər qəmlənirəm, dərd çəkirəm.
Vəslinə mən hələ yol tapmadığımçün deyirəm
Millətimdən də, özümdən də xəcalət çəkirəm.

Təbriz yolu

ORALIYAM MƏN

İllərdir üzünə həsrət qaldığım,
Doğma qardaşımdan aralıyam mən.
Düşmənim də bilsin, dostum da bilsin,
Hələ ölməmişəm, yaralıyam mən.

Harda alnıaçıq insan görsəniz,
Harda ürəklərdə üsyan görsəniz,
Harda məktəbdən çox zindan görsəniz,
Bilin o yerliyəm, oralıyam mən.

Çoxdandır toy-düyün görməyib obam,
Xırmanda özgəyçün iş görür yabam.
Səttarxandır atam, Babəkdir babam,
İndi bildinizmi haralıyam mən?!

ARAZ DEYİR

Göydə buludlarla toqquşur ahım,
Başımın üstündə şimşəklər çaxır.
Özüm də bilmirəm nədir günahım,
Başıma yer-yerdən sərkilər yağır.

Bülbüllər məskəni bir gülüstanı
Deyirlər, ikiyə sən ayırmısan.
Götürün üstümdən quru böhtanı,
Bilsin təqsirini adıma yazan! –

Yox, yaranmamışam mən göz yaşından,
Göyərçin dalğalı Arazdır adım.
Ay ellər, qardaşı qan qardaşından
Ayıran ayırdı, mən ayırmadım!

NİGARANAM

Araz sahilində gəzirəm yenə,
Ürəyi söz dolu bir insanam mən.
İllərdir gözlərim bu yollardadır,
Öz qan qardaşımdan nigaranam mən.

Nədir bu fəlsəfə, nədir bu hikmət?
Başımdan yağarkən bu var, bu dövlət.
Hicran bağçasında vüsala həsrət,
Bağrı çarpaz dağlı bir bağbanam mən.

Mən vurğun deyiləm şöhrətə, ada,
Sadə bir şairəm, qoca dünyada.
Düşəcək hərdənbir bu sözüm yada,
Sanmayın beşgünlük bir mehmanam mən.

Könlümdə müqəddəs bir həsrətim var,
Ləkə götürməyən həqiqətim var.
Görün, nə qəribə bir qismətim var,
O taylı, bu taylı Süleymanam mən!

AĞLADI

Urmiya gölünə qan çilədilər,
Ördəyim ağladı, qazım ağladı.
Köçdü sahilindən nazlı gözəllər,
Baharım ağladı, yazım ağladı.

Başının üstünü dumanlar aldı,
Meşələr yas tutub saçını yoldu,
Dünyanın qəmləri qəlbimə doldu,
Kamanım ağladı, sazım ağladı.

İki hicran çəkən yenə qəm yedi,
Yandı gözlərində eşqin məbədi.
Biri Araz dedi, biri Van dedi, –
Süleyman ağladı, Nazim ağladı.

KÖNÜL MAHNISI

Dinlə, a Təbriz gözəli,
Mən səni sevdim sevəli.
Xoşladı hicran qapımı,
Daşladı hicran qapımı.
Yaxşı bilirsən bunu sən,
Çox sevirəm yurdunu mən.
Şahid olub eşqimizə,
Şöhrətimiz Ərk qalası,
Mahnı deyib orda bizə,
Qüdrətimiz Ərk qalası.
Baxmayaraq dərdə, inan,
Bağrıma yazdım adını,
Od kimi bağrımda yanan
Ağrıma yazdım adını.
Ayrılığın keçdi belə,
Ayları da illəri də,
Gəldi xəzan, verdi yelə,
Əkdiyimiz gülləri də.
Düşmənə diz çökməmişəm,
Dərdə boyun əyməmişəm.
Sən də mənimtəksən, a qız,
Ay kimi göyçəksən, a qız.
Gəl qulaq as bir də mənə,
Ağlayıb, öz taleyinə
Kəm demə, Təbriz gözəli,
Qəm yemə, Təbriz gözəli.
Mən bilirəm gün gələcək,
Gül kimi bəxtim güləcək.
Can sıxan hicran köçəcək,
Səslənəcək arzularım,
Hər gün Arazdan keçəcək
Odlu könül mahnılarım!